

РЕЗОЛЮЦІЯ ІАС2008

Ми, учасники Міжнародної конференції «Україна у Антарктиці – національні пріоритети та глобальна інтеграція» (Київ, 23-25 травня 2008 р.) констатуємо:

- наукові дослідження у Антарктичному регіоні є серед **головних пріоритетів світової науки**;
- полярні регіони є унікальною природною лабораторією, де процеси планетарного масштабу проявляють себе раніше ніж в інших частинах Землі, в першу чергу кліматичні зміни та викликані ними перебудови екосистем;
- Антарктика є тим полігоном, де українські науковці **мають визнані здобутки і можуть бути надалі на передньому краї сучасної світової науки** та на рівних брати участь в інтеграції потенціалу і програм досліджень міжнародної наукової спільноти;
- **унікальність розташування української Антарктичної станції «Академік Вернадський» (УАС)** дозволяє проводити міжнародні дослідження для **вирішення спеціальних проблем**, які не можуть бути вирішені в інших місцях світу;
- правове та організаційне забезпечення Антарктичних досліджень має стати **важливим завданням внутрішньої та зовнішньої політики України**.

Відзначаючи важливий прогрес Антарктичних досліджень за часи існування УАС «Вернадський», та визнаючи необхідність покращання механізму розробки нової **Національної програми антарктичних досліджень на 2010-2020 рр** ми пропонуємо:

- при формуванні пріоритетів наукових досліджень України в Антарктиці враховувати як ті напрямки, які є **пріоритетними у сучасній світовій науці**, так і ті, що **спрямовані на ефективне використання потенціалу та розвиток вітчизняної науки, сприяння вирішенню економічних й гуманітарних проблем держави і забезпечення національних інтересів України** в цьому регіоні світу;
- окремої уваги потребують проекти, у розробці та реалізації яких можлива **міжнародна кооперація за участі українських дослідників**;
- запровадити розробку **Національної програми антарктичних досліджень на 2010-2020 рр.** із залученням всіх **фахівців з полярної тематики**, що працюють в Україні, незалежно від їх відомчої приналежності, та за потреби – **фахівців з інших країн**; зокрема шляхом проведення низки відкритих «круглих столів» та наукових семінарів, які запропонують **критерії відбору пріоритетних проектів і механізми їх реалізації**. Лише тоді ця програма відповідатиме сучасному стану досліджень у Антарктиці, а її виконання призведе до збільшення конкурентоспроможності української науки;
- МОН України, НАН України, провідним університетам та відомчим науково-дослідним установам важливо невідкладно розпочати процес консультацій щодо формування **Національної програми антарктичних досліджень на 2010-2020 рр.** і здійснювати його відкрито та публічно;

Пропонуємо включити у пріоритетні завдання нової програми наступне:

- **створити систему постійного довготривалого моніторингу** стану фізичних, хімічних, геологічних, біологічних та екологічних компонентів антарктичної системи; розробити та **узгодити систему моніторингу та набору індикаторів для неї з існуючими глобальними системами моніторингу**;
- для виконання Україною своїх зобов'язань в межах Договору про Антарктику та Конвенції про охорону біологічних ресурсів Антарктики створити **охоронний морський район біля УАС «Академік Вернадський»**. Проведення досліджень, необхідних для створення охоронної зони, є пріоритетом на найближчі два роки;
- **підготовка молодих полярних дослідників**;
- **інформаційне супроводження проектів програми та розповсюдження їх результатів**.

Для покращання ситуації стосовно організації робіт на УАС та координації наукових досліджень пропонуємо:

- **реорганізувати діяльність НАНЦ України згідно з сучасною концепцією ефективного управління процесами для запобігання ситуації коли та ж сама державна установа визначає пріоритети своєї діяльності та контролює виконання програми досліджень**;
- альтернативно створити нову ефективну **Національне полярну агенцію**, або новий **Інститут полярних досліджень**.
- впровадити **прозору системи конкурсу наукових проектів** із залученням провідних вітчизняних та іноземних фахівців в якості незалежних експертів;
- конкурси проектів проводити через **незалежну конкурсну комісію** з використанням об'єктивних критеріїв оцінки результатів попередніх досліджень авторів (публікації в провідних наукових журналах, індекси цитування тощо)

З метою створення професійного середовища, відкритого до контактів із світовою наукою, для впровадження демократичних принципів координації, звітності та контролю у процесі прийняття рішень пропонуємо:

- створити **Українське Полярне Товариство** як незалежну від держави професійну асоціацію, відкриту для всіх українських вчених – полярників, та їхніх зарубіжних партнерів, і закликаємо до співробітництва усіх зацікавлених.

Продемонстрований на Конференції науковий потенціал українських дослідників та запропоновані учасниками з різних країн напрямки міжнародної кооперації дозволяють з оптимізмом дивитись на перспективу участі України у майбутніх полярних дослідженнях.

Київ, 25 травня 2008 р.